

UČEBNÍ OSNOVY

Název předmětu:	MATEMATIKA				
Ročník:	I.	II.	III.	IV.	Celkem
Počet hodin:	2	3	3	4	12

POJETÍ PŘEDMĚTU

Obecné cíle předmětu
Cílem předmětu matematika je vybavit žáky matematickými dovednostmi, aby žáci používali matematické vědomosti a dovednosti v různých životních situacích, v odborné složce vzdělávání i v budoucím zaměstnání, v dalším studiu především ekonomického zaměření, v osobním životě, ve volném čase apod.
Výsledky vzdělávání v oblasti citů, postojů a preferencí
Výuka matematiky směřuje k tomu, aby žáci rozvíjeli své logické myšlení, jednali odpovědně. - aplikovat matematické poznatky a postupy v odborné složce vzdělávání - využívat matematické poznatky a metody řešení v praktickém životě a v dalším vzdělávání - matematizovat jednoduché reálné situace, užívat matematický model a vyhodnotit výsledek řešení vzhledem k realitě - zkoumat a řešit problémy včetně diskuze řešení - diskutovat metody řešení matematické úlohy - účelně využít digitální technologie a zdroje informací při řešení matematických úloh - číst s porozuměním matematický text, kriticky vyhodnotit informace získané z různých zdrojů - správně se matematicky vyjadřovat
Charakteristika učiva
Učivo je rozloženo do všech čtyř ročníků, pokrývá veškeré tematické celky z RVP. Opakování učiva ZŠ (operace s čísly...), algebraické výrazy, mocniny a odmocniny, lineární funkce, lineární rovnice a nerovnice, kvadratická funkce, kvadratická rovnice a nerovnice, soustavy rovnic a nerovnic, funkce a rovnice logaritmické a exponenciální, goniometrie, planimetrie, stereometrie, posloupnosti, analytická geometrie, kombinatorika, pravděpodobnost, statistika. Učivo předmětu matematika je provázáno s předměty Informační a komunikační technologie, Základy přírodních věd, Ekonomika, Účetnictví apod.

Pojetí výuky
<p>Ve výuce matematiky zůstává základní metodou výuky klasický frontální způsob (výklad, popis, vysvětlení), doplněný zpravidla metodou řízeného rozhovoru, kdy studenti sami navrhnou řešení nastoleného problému.</p> <p>Dalšími metodami jsou procvičování, realizace seminárních prací, studium odborné literatury, vyhledávání informací apod. Se skupinovým a projektovým vyučováním se počítá spíše výjimečně.</p>
Hodnocení výsledků žáků
<p>Hodnocení studentů vychází z klasifikačního řádu školy. Kvalifikaci ovlivňují tři základní faktory, a to písemné čtvrtletní práce, kontrolní písemné zkoušky úzce zaměřené k aktuálně probíranému učivu (malé učitelské testy, tzv. desetiminutovky) a hodnocení ústního projevu, které zahrnuje nejen zkoušení u tabule, ale i celkový projev a aktivní přístup žáka při vyučování. Písemné čtvrtletní práce se zadávají 4 ve školním roce, s výjimkou posledního ročníku, kdy jsou pouze 3. Počet malých učitelských testů je v rozsahu 6–10 za pololetí. Je poskytován prostor pro sebehodnocení žáka. Jednotlivá hodnocení se provádějí klasickou stupnicí 1–5. V hodnocení písemných zkoušek se ve vhodných případech uplatňuje bodovací systém.</p>
Přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí a průřezových témat
<p>Klíčové kompetence:</p> <p>Formulovat srozumitelně, souvisle a přesně své myšlenky. Vyjadřovat se věcně a přesně.</p> <p>Formulovat a obhajovat své názory, přijímat hodnocení svých výsledků, radu i kritiku, zvažovat a respektovat stanoviska a návrhy druhých.</p> <p>Stanovovat si cíle a priority podle svých schopností a budoucího uplatnění, uvědomovat si význam vzdělání pro život.</p> <p>Mít vhodnou míru sebevědomí a sebeodpovědnosti, umět jednat s lidmi a hledat kompromisní řešení. Odpovědně plnit úkoly.</p> <p>Umět aplikovat matematické poznatky a postupy v odborných předmětech jako je ekonomika, účetnictví, statistika apod. i v praktickém životě.</p> <p>Písemně zaznamenávat podstatné skutečnosti z výkladu.</p> <p>Porozumět zadání úkolu, navrhnout způsob řešení, zdůvodnit jej, ověřit správnost zvoleného postupu a dosažených výsledků.</p> <p>Správně používat pojmy kvantifikujícího charakteru.</p> <p>Využívat různé formy grafického znázornění (tabulky, grafy, diagramy, schémata, náčrty) a používat je pro řešení.</p> <p>Využívat názorné pomůcky, kalkulatory, rýsovací potřeby, odbornou literaturu, internet. Správně používat a převádět jednotky.</p> <p>Nacházet funkční závislost při řešení praktických úkolů, umět je vymezit, popsat a využít pro konkrétní řešení.</p> <p>Provést reálný odhad výsledku řešení praktického úkolu, aplikovat matematické postupy při řešení různých praktických úkolů v běžných situacích.</p> <p>Sestavit ucelené řešení praktického úkolu na základě dílčích výsledků.</p> <p>Aplikovat znalosti o základních tvarech předmětů a jejich vzájemné poloze v rovině i prostoru.</p> <p>Průřezové téma: Člověk a svět práce</p> <p>- využití teoretických poznatků v praktických činnostech ve škole a při výkonu praxe</p>

ROZPIS UČIVA A REALIZACE KOMPETENCÍ

Výsledky vzdělávání a kompetence	Tematický celek
1. ročník	
<p>Žák/žákyně:</p> <ul style="list-style-type: none"> - provádí aritmetické operace v množině přirozených, celých, racionálních a reálných čísel, používá různé zápisy reálných čísel - porovnává reálná čísla, určí vztahy mezi reálnými čísly - znázorní reálné číslo nebo jeho aproximace na číselné ose - objasní pojem množina a provádí operace průnik a sjednocení, rozdíl a doplněk množin - zapíše a znázorní interval - je na číselné ose, řeší množinové operace s intervaly - používá absolutní hodnotu, vysvětlí souvislosti mezi definicí a grafickým znázorněním na číselné ose - řeší praktické úlohy s využitím procentového počtu, poměrů, trojčlenky ve vztahu k danému oboru vzdělání - při řešení úloh účelně využívá digitální technologie a zdroje informací 	<p>1. Opakování a rozšíření učiva ZŠ</p> <ul style="list-style-type: none"> - číselné obory a jejich vlastnosti - základní množinové pojmy - intervaly jako číselné množiny - absolutní hodnota reálného čísla - užití procentového počtu, úroku, poměru, úměry a trojčlenky - odhady, zaokrouhlování - slovní úlohy
<ul style="list-style-type: none"> - provádí operace s mocninami a odmocninami - určí 2. a 3. mocninu a odmocninu z tabulek i pomocí kalkulátoru - ovládá částečné odmocňování druhé odmocniny - usměrňuje zlomky s druhou odmocninou ve jmenovateli - převádí odmocniny na mocniny s racionálním mocnitelem - aplikuje operace s mocninami i pro racionální exponent 	<p>2. Mocniny a odmocniny</p> <ul style="list-style-type: none"> - mocniny s přirozeným exponentem - mocniny s celým exponentem. - druhá a třetí odmocnina - definice n-té odmocniny - mocniny s racionálním mocnitelem
<ul style="list-style-type: none"> - používá pojem člen, koeficient, stupeň členu, stupeň mnohočlenu - určí smysl a hodnotu výrazu - provádí sčítání, násobení a dělení mnohočlenů, umocňování dvojjednu podle vzorců, výrazy obsahující mocniny a odmocniny - ovládá rozklady mnohočlenů na součin vytýkáním a podle vzorců - ovládá početní operace s lomenými výrazy a úpravy složitějších výrazů 	<p>3. Algebraické výrazy</p> <ul style="list-style-type: none"> - mnohočleny - definiční obor algebraického výrazu - operace s mnohočleny - rozklad mnohočlenů na součin - operace s lomenými výrazy

<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje výraz s proměnnými zejména ve vztahu k danému oboru vzdělávání - při řešení úloh účelně využívá digitální technologie a zdroje informací 	
<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná lineární funkci (a funkci konstantní a přímou úměrnost jako její zvláštní případy) - sestrojí graf lineární funkce - určí průsečíky grafu funkce s osami - řeší lineární rovnice, včetně rovnic s neznámou ve jmenovateli - vyjádří neznámou z jednoduchého vztahu - rozliší úpravy rovnic na ekvivalentní a neekvivalentní - převádí jednoduché reálné situace do matematických struktur, pracuje s matematickým modelem a výsledek hodnotí vzhledem k realitě - řeší lineární nerovnice a jejich soustavy poččetně i graficky - řeší lineární rovnice a nerovnice s absolutní hodnotou - řeší soustavy lineárních rovnic o 2, 3 neznámých a slovní úlohy k nim vedoucí - užívá rovnic, nerovnic a jejich soustav k řešení reálných problémů, zejména ve vztahu k danému oboru vzdělávání - při řešení úloh účelně využívá digitální technologie a zdroje informací 	<p>4. Lineární funkce, rovnice, nerovnice a jejich soustavy</p> <ul style="list-style-type: none"> - lineární funkce, definiční obor, obor hodnot, graf - úpravy rovnic - lineární rovnice o jedné neznámé - lineární rovnice s neznámou ve jmenovateli - vyjádření neznámé ze vzorce - slovní úlohy vedoucí na lineární rovnice - lineární nerovnice o jedné neznámé a jejich soustavy - lineární rovnice a nerovnice s absolutní hodnotou - soustavy lineárních rovnic - rovnice v součinném a podílovém tvaru - slovní úlohy
2. ročník	
<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná kvadratickou funkci (i její zvláštní případy) - sestrojí graf kvadratické funkce - řeší efektivně neúplné kvadratické rovnice - řeší kvadratické rovnice pomocí diskriminantu, případně rozkladem v součin - řeší kvadratické nerovnice pomocí grafu funkce nebo soustavou nerovnic - rozlišuje a řeší soustavy rovnic, z nichž aspoň jedna je kvadratická 	<p>5. Kvadratické funkce, rovnice, nerovnice</p> <ul style="list-style-type: none"> - kvadratická funkce, graf, souřadnice vrcholu - kvadratická rovnice neúplná - kvadratická rovnice úplná - kvadratické nerovnice a jejich soustavy - soustavy rovnic, z nichž aspoň jedna je kvadratická - rovnice v součinném a podílovém tvaru

<ul style="list-style-type: none"> - řeší rovnice a nerovnice v součinnové a podílovém tvaru - řeší slovní úlohy vedoucí na kvadratické rovnice - třídí úpravy rovnic na ekvivalentní a neekvivalentní 	<ul style="list-style-type: none"> - slovní úlohy vedoucí na kvadratickou rovnici - rovnice s neznámou v odmocněnci
<ul style="list-style-type: none"> - užívá pojmy a vztahy: bod, přímka, rovina, odchylka dvou přímek, vzdálenost bodu od přímky, vzdálenost dvou rovnoběžek, úsečka a její délka - užívá jednotky délky a obsahu, provádí převody jednotek délky a obsahu - řeší úlohy na polohové a metrické vlastnosti rovinných útvarů zejména ve vztahu k danému oboru vzdělání - užívá věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků v početních i konstrukčních úlohách - graficky rozdělí úsečku v daném poměru; - graficky změní velikost úsečky v daném poměru - využívá poznatky o množinách všech bodů dané vlastnosti v konstrukčních úlohách - popíše rovinné útvary, určí jejich obvod a obsah - při řešení úloh účelně využívá digitální technologie a zdroje informací 	<p>6. Planimetrie</p> <ul style="list-style-type: none"> - planimetrické pojmy - polohové vztahy rovinných útvarů - metrické vlastnosti rovinných útvarů - Euklidovy věty - množiny bodů dané vlastnosti - rovinné útvary: kružnice, kruh a jejich části, mnohoúhelníky, pravidelné mnohoúhelníky, složené útvary, konvexní a nekonvexní útvary - trojúhelník a čtyřúhelník (strana, vnitřní a vnější úhly, výšky, ortocentrum, těžnice, těžiště, střední příčky, kružnice opsaná a vepsaná) - shodná zobrazení rovině, jejich vlastnosti a jejich uplatnění - podobná zobrazení v rovině, jejich vlastnosti a jejich uplatnění - shodnost a podobnost
3. ročník	
<ul style="list-style-type: none"> - sestrojí graf funkce dané předpisem pro zadané hodnoty - přiřadí předpis funkce ke grafu a naopak - určí definiční obor funkce a popíše jejich vlastnosti včetně monotonie a extrémů - sestrojí graf funkce dané předpisem pro zadané hodnoty - vysvětlí pojem logaritmu jako jiný zápis mocninného vztahu - řeší jednoduché exponenciální a logaritmické rovnice - aplikuje v úlohách poznatky o funkcích při úpravách výrazů a rovnic - pracuje s matematickým modelem reálných situací a výsledek vyhodnotí 	<p>7. Funkce</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní pojmy - funkce, funkční hodnota, definiční obor a obor hodnot, graf funkce, vlastnosti funkcí - funkce nepřímá úměrnost. lineárně lomená - funkce exponenciální a logaritmická - logaritmus a jeho užití - exponenciální a logaritmické rovnice - úprava výrazů obsahujících funkce - slovní úlohy

<p>vzhledem k realitě</p> <ul style="list-style-type: none"> - řeší reálné problémy s použitím uvedených funkcí zejména ve vztahu k danému oboru vzdělání - při řešení úloh účelně využívá digitální technologie a zdroje informací 	
<ul style="list-style-type: none"> - ovládá určování velikosti úhlu v míře stupňové i obloukové - určuje základní velikost orientovaného úhlu - objasní definici goniometrických funkcí pomocí jednotkové kružnice - sestrojí grafy elementárních goniometrických funkcí, používá jejich vlastnosti - užívá základní vztahy mezi goniometrickými funkcemi při úpravě goniometrických výrazů - řeší jednoduché goniometrické rovnice - aplikuje sinovou a kosinovou větu při řešení obecného trojúhelníka 	<p>8. Goniometrie</p> <ul style="list-style-type: none"> - oblouková míra - orientovaný úhel - definice a vlastnosti goniometrických funkcí - grafy goniometrických funkcí - vztahy mezi goniometrickými funkcemi - základní goniometrické vzorce - goniometrické rovnice - sinová a kosinová věta - řešení obecného trojúhelníka
<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí posloupnost jako zvláštní případ funkce - určí posloupnost: vzorcem pro n-tý člen, výčtem prvků, graficky - pozná aritmetickou posloupnost a určí její vlastnosti - pozná geometrickou posloupnost a určí její vlastnosti - užívá poznatků o posloupnostech při řešení úloh v reálných situacích, zejména ve vztahu k oboru vzdělání - používá pojmy finanční matematiky: změny cen zboží, směna peněz, danění, úrok, úročení, jednoduché úrokování, spoření, úvěry, splátky úvěrů - provádí výpočty finančních záležitostí - změny cen zboží, směna peněz, danění, úrok, jednoduché úrokování, spoření, úvěry, splátky úvěrů - při řešení úloh účelně využívá digitální technologie a zdroje informací; 	<p>9. Posloupnosti a finanční matematika</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznatky o posloupnostech - aritmetická posloupnost - geometrická posloupnost - finanční matematika - slovní úlohy - využití posloupností pro řešení úloh z praxe
<ul style="list-style-type: none"> - určuje vzájemnou polohu bodů a přímek bodů a roviny, dvou přímek, přímkou a roviny, dvou rovin - určí odchylku dvou přímek, přímkou a roviny, dvou rovin 	<p>10. Stereometrie</p> <ul style="list-style-type: none"> - polohové vztahy prostorových útvarů - metrické vlastnosti prostorových útvarů

<ul style="list-style-type: none"> - určuje vzdálenost bodů, přímek a rovin; - charakterizuje tělesa: komolý jehlan a kužel, koule a její části - určí povrch a objem tělesa včetně složeného tělesa s využitím funkčních vztahů a trigonometrie - využívá sítě tělesa při výpočtu povrchu a objemu tělesa - aplikuje poznatky o tělesech v praktických úlohách, zejména ve vztahu k danému oboru vzdělání - užívá a převádí jednotky objemu - při řešení úloh účelně využívá digitální - technologie a zdroje informací; 	<ul style="list-style-type: none"> - tělesa a jejich sítě - složená tělesa - výpočet povrchu, objemu těles, složených těles
<ul style="list-style-type: none"> - určí vzdálenost dvou bodů a souřadnice středu úsečky - užívá pojmy: vektor a jeho umístění, souřadnice bodu, vektoru a velikost vektoru - provádí operace s vektory (součet vektorů, násobek vektoru reálným číslem, skalární součin vektorů) - užije grafickou interpretaci operací s vektory - určí velikost úhlu dvou vektorů - užije vlastnosti kolmých a kolineárních vektorů - určí parametrické vyjádření přímky, obecnou rovnici přímky a směrnice tvar rovnice přímky v rovině - určí polohové vztahy bodů a přímek v rovině a aplikuje je v úlohách - určí metrické vlastnosti bodů a přímek v rovině a aplikuje je v úlohách - při řešení úloh účelně využívá digitální technologie a zdroje informací; 	<p>11. Analytická geometrie v rovině</p> <ul style="list-style-type: none"> - souřadnice bodu - souřadnice vektoru - střed úsečky - vzdálenost bodů - operace s vektory - přímka v rovině - polohové vztahy bodů a přímek v rovině - metrické vlastnosti bodů a přímek v rovině
<ul style="list-style-type: none"> - řeší jednoduché kombinatorické úlohy úvahou (používá základní kombinatorická pravidla) - užívá vztahy pro počet variací, permutací a kombinací - počítá s faktoriály a kombinačními čísly - užívá poznatků z kombinatoriky při řešení úloh v reálných situacích - při řešení úloh účelně využívá digitální technologie a zdroje informací 	<p>12. Kombinatorika</p> <ul style="list-style-type: none"> - faktoriál - variace, permutace a kombinace bez opakování - variace s opakováním - počítání s faktoriály a kombinačními čísly

	- slovní úlohy
<ul style="list-style-type: none"> - užívá a vysvětlí pojmy: statistický soubor, rozsah souboru, statistická jednotka, četnost, relativní četnost, statistický znak kvalitativní a kvantitativní, aritmetický průměr, hodnota znaku - určí četnost a relativní četnost hodnoty znaku - sestaví tabulku četností - graficky znázorní rozdělení četností - určí charakteristiky polohy (aritmetický průměr, medián, modus, percentil) - určí charakteristiky variability (rozptyl, směrodatná odchylka) - čte a vyhodnotí statistické údaje v tabulkách, diagramech a grafech - při řešení úloh účelně využívá digitální technologie a zdroje informací. 	<p>13. Statistika v praktických úlohách</p> <ul style="list-style-type: none"> - statistický soubor, jeho charakteristika - četnost a relativní četnost znaku - charakteristiky polohy - charakteristiky variability - statistická data v grafech a tabulkách - aplikační úlohy
<ul style="list-style-type: none"> - užívá a vysvětlí pojmy: statistický soubor, rozsah souboru, statistická jednotka, četnost, relativní četnost, statistický znak kvalitativní a kvantitativní, aritmetický průměr, hodnota znaku - určí četnost a relativní četnost hodnoty znaku - sestaví tabulku četností - graficky znázorní rozdělení četností - určí charakteristiky polohy (aritmetický průměr, medián, modus, percentil) - určí charakteristiky variability (rozptyl, směrodatná odchylka) - čte a vyhodnotí statistické údaje v tabulkách, diagramech a grafech - při řešení úloh účelně využívá digitální technologie a zdroje informací. 	<p>14. Pravděpodobnost v praktických úlohách</p> <ul style="list-style-type: none"> - náhodný pokus, výsledek náhodného pokusu - náhodný jev - opačný jev, nemožný jev, jistý jev - množina výsledků náhodného pokusu - nezávislost jevů - výpočet pravděpodobnosti náhodného jevu - aplikační úlohy